

Gornja Sv. Kungota. Na praznik Sv. Treh kraljev je tukajšnje Prosvetno društvo vprizorilo veličastno zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal«. Dvorana je bila nabito polna. Kaj se da doseči na deželi, priprosti kmetijski fantje in dekleta so nastopali topot posebno izborni, da se je igra vsakemu dopadla ter je splošna želja, da se igra ponovi. Posebno zahvalo izreka društvo visokorodni gospej grofinji Pacht-Rayhofen za odstopitev veličastnih in dragocenih kostumov, kar daje igri poseben sijaj in eleganco.

Gornja Sv. Kungota. Ponovitev igre. V nedeljo dne 24. januarja ponovi Prosvetno društvo veličastno zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal« iz leta 313 v Prosveštem domu ob treh popoldne. Naj nikdo ne zamudi ogledati si to pestro zgodovinsko igro za mal denar. Sedeži 5 Din, stojišča 3 Din. Če tudi je pot slaba, ne bojte se iz Spodnje Sv. Kungote, Svecine priti v velikem številu, igra bo vas nehoté postavila v dobo cesarja Konstantina Velikega, ki je zrušil pagansko cesarstvo v znamenju križa ter dal Cerkvi svobodo in prostost. Zato pa vse k tej igri, kar leze in gre!

Gornji Grad. V nedeljo dne 24. t. m. se vrši pred kaplanijo ob pol treh popoldne redni letni občni zbor Prosvešnega društva z običajnim sporedom. Za vse člane in članice je udeležba obvezna, iskreno vabljeni pa tudi vsi drugi, ki se kaj zanimajo za prosveto naroda. Prosvetno društvo se tudi pripravlja na krasno dramo iz časov kmetijskega robstva pod graščinskim jarmom »Za pravdo in arce«, na kar se cenjeno občinstvo že sedaj opozarja. Denarna kriza pa tudi nam ne prizanaša in z grozo v srcu zremo v bodočnost. Neko dobro stran pa le ima, namreč predpustni čas homo vendar enkrat preživeli brez tistega običajnega popivanja in norenja po gostilnah, katerega so se kot »vzgojnega sredstva« udeleževala žalibog tudi nekatera društva.

*

Med ljudožrci.

Misijonar p. Eberlein je predaval lektos na Kraljevo v Gradcu o svojem 25-

letnem misijonskem delovanju na otokih v Južnem morju med Indijo ter Avstralijo. Iz zanimivega predavanja povzamemo naslednje:

Na otokih v Južnem morju je med tamošnjimi domačini 40 različnih jezikov. Samo na enem otoku se je treba divjakom približati z znanjem 7 jezikov.

Otoki v Južnem morju so krajevno prave divote, njih prebivalci pa še po največ belega človeka nikoli videli niso. Misijonar Eberlein je dognal, da poznajo domačini le eno slabo bitje, tuji so jim pojmi o veri, upanju ter razlika med slabim in dobrim. Moški in ženske so strogo ločeni in se držijo primeroma visokih nraštvenih načel. Ako srečajo moški ženske, se jim izognjejo s pobegom v pragozd.

Otoki so izredno rodovitni. V obilici je kokos orehov, banan, krušnih dreves ter krompirja. Domačini polivajo jedila z mlekom od kokos palme. Pri izredno vročem podnebjju delujejo tla kakor ognjišče. V zemljo zakopane nedozorele banane hitro dozori. Zelo mnogo pojedjo domačini svinjskega mesa. Glavar ponudi obiskovalcu pečenega prašička. V zadnjih letih so šele opustili otočani ljudožrstvo. Poprej so se bojevali sosedna plemena med seboj. Pobite so požrli, deco premaganih so odnesli zmagovalci seboj in jo vzredili kot sužnje. Ljudožrstvo je pregnalo edinole znamenje sv. križa.

Dela opravlja ženski spol, moški so udani lovu, ribarstvu in vojskovanju. Veliko vlogo igrajo pri teh divjakih čarovniki in zastrupljevalci.

Zelo zgodaj postanejo pri teh otočanih otroci samostojni. Dečki so dorasli s 16 letom in pridejo pod oskrbo materega brata, ki jih oženi na ta način, da jim kupi nevesto. Dve do triletna deklica stane 400 Din, hčerka glavarja 800 Din, starejša vdova samo 80 Din. Glavar plemena razpolaga tudi z denarjem, s školjkami, katere čuva shranjene v zavojih. En zavoj školjk predstavlja

vrednost 16 do 24.000 Din. Ako poglavar umrje, prinesejo pred njega še enkrat denarne zavoje. Umreti kot siromak pomenja, da se bo klatila duša rajnega okrog.

Misijonarji so začeli širiti med divjaki kulturo na ta način, da so ustvarili vzorne plantaže. Za plantaže so kupili deco, katero so podučili v sv. veri in jo začeli navajati k delu. Le s pomočjo plantaž so vzgojili iz vrst domačinov misijonarje, ki so izborni uporabni za misijonsko delo. Po preteku 10 let se je spreobrnilo 3000 divjakov. Danes obstoja po otokih v Južnem morju 40 misijonišč, ki štejejo 40.000 spreobrnjenec.

P. Eberlein je pojasnjeval nad vse zanimivo in dobro obiskano predavanje s skioptičnimi slikami in z gramofonskimi ploščami, ki so vsebovale govoro in petje domačinov, ki so bili do pred kratkem vdani ljudožrstvu. Graški škof Pavlikovski se je predavatelju navdušeno zahvalil za poduk o krajih in ljudeh, ki so še danes takorekoč neznan evropski znanosti.

*

Vurberg. V duhovno radost božičnih praznikov je pri nas kanila grenka kapljica skrbi in bolesti. Od sv. posta skozi vse božične praznike do noveletnega praznika je držala neusmiljena bolezen našega preč g. župnika in duhovnega svetnika Al. Kokelj v postelji, kjer se je moral ob pritrkovanju božičnih zvonov boriti s hudo pljučnico med življenjem in smrtjo. S pomočjo požrtvovalnih dveh gospodov ruskih zdravnikov iz sanatorija je bolezen, kakor je zdaj upati, vendar srečno prebolel. Hvala Bogu, da je res nevarnost pri kraju. Ljubi Bog naj čuva svojega zvestega službenika ter ga ohrani še mnogo let! — Ob božič-

Ustavil se je pred Francozom. Vojak mu je zelo ugajal in začel je z običajnimi vprašanji. Slučaj pa je hotel, da je začel s drugim vprašanjem:

»Kako dolgo že služiš v moji telesni strukturi?«

Vojak, ki seve vprašanja ni razumel, je dal krepko svoj naučeni odgovor: »21 let.«

Kralj ga je pogledal, in je takoj videl, da je vojak še premlad za tako dolgo službeno dobo. Zato je vprašal ves začuden:

»Koliko si star?«

»Eno leto« je bil odgovor.

»No«, je menil kralj, »kaj pa je zdaj to, ali sem nor jaz ali pa ti?«

Proti večeru na šmihelsko nedeljo leta 1571 so bili vsi pilštajnski romarji za staro pravdo ter proti gospodi in za staro vero proti bogoskrbnstvu lutrovstva!

Kmalu po šmihelski nedelji je buknilo po obširni pilštajnski fari, da se mudi v Lesičnem v kovačnici oni slepi Hrvat, o katerem je znal povedati na Šmihelovo Bučan, dolgopeti Grobinov Filip. Moški, ki so bili na žeganju na fari in so sedaj čuli, da je mogoče videti ter slišati kmečkega mučenika iz sosedne Hrvaške, so našli kaj poseben opravke in se podali v Lesično, kjer je že bilo ljudi kakor ob priliki večjega romanja.

Na sredini zbranih je stal, oprt z obema rokama ob palico že starejši mož, visoke, a sključene postave, obraz ves razbrazdan od zaceljenih razrezov in mesto oči dve globoki — prazni jami, iz katerih so kapljale neprestano solze. Pogled na tega živega mrliča je bil pretresljiv še za tako kamenito srce. Kmetje iz Bistriške doline so jokali, že ko so zrl žrtev plemenitaškega tolovajstva, naravnost zatulili so od bolesti ter svetega

gneva, ko se je stavec zravnil in povedal prosečega glasu, da je on Pavel Jurkovič iz Brdovca v hrvaškem Zagorju in je spakedral njega krepkega moža v slepega prosjaka sin starega Franca Taha — prokleta gadina Gabrijel. Po teh uvodnih besedah je zašumelo med poslušalci. Eden drugemu so šepetali: »Grajski kovač in Belak nista lagala. Nista vohuna, ne poturice ali izdajice, čutita z nami za staro pravdo!«

Že prvi nastop trinoško ustvarjenega slepca je preokrenil ljudsko nevoljo ter nezaupljivost v Pavla v navdušeno ljubezen in trdno zaupanje. Baš ta mož nam bo pomagal in nas vodil do nam ugrabljenih pravic. Pavel Šterc je že bil junak dneva, ko je nadaljeval zravnan slepec svojo žalostno povest. Počasi, premišljeno, brez običajnih zagorskih kletvic je razložil, za kaj prav za prav je prišlo v njegovem rojstnem kraju do kmečkega punta. Iz ust očividca so zvedeli kmetje, da je gospodovala v Susedgradu in Dolnji Stubici priljubljena rodbina Heningov, ki je izumrla v moškem kolenu že leta 1502. Pozneje so si prisvajali obsežna posetva sestre zadnjega Heninga, njihovi mož-